2. Når forskellige former for spiritus har fælles træk, som er tilstrækkelig fremtrædende til, at det kan antages, at der består et i hvert fald delvist eller potentielt konkurrenceforhold, må afgiftssystemet ikke være således udformet, at det kan beskytte den indenlandske produktion. Det er derfor vigtigt at undersøge det potentielle marked for de pågældende varer uden beskyttelsesforanstaltninger og uden at sammenligne forbrugs- og importstatistikker.

   En sådan ordning indebærer, at de indenlandske varer på forhånd fritages fra den hårdeste beskatning, da de aldrig opfylder betingelserne for den forhøjede afgift, og at alene den nationale lovgiver ved ikke at indføre et generelt system for samtlige spiritustyper kan forlænge denne situation på ubestemt tid, uden at der i øvrigt tages hensyn til ligheder eller forskelle mellem indenlandske varer og varer importeret fra andre medlemsstater for så vidt angår fremstillingsmåde, kvalitet samt pris og konkurrenceforhold.

3. Når der er tale om lignende eller konkurrerende varer, som er omfattet af artikel 95, stk. 2, kan det ikke betragtes som foreneligt med forbudet mod forskelsbehandling efter denne bestemmelse at indføre et kriterium for forhøjet beskatning som f.eks. oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, der pr. definition under ingen omstændigheder kan anvendes på lignende indenlandske varer, såfremt der ikke findes bestemmelser til beskyttelse af indenlandske varers oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse.

4. Medlemsstaterne kan — under overholdelse af de relevante direktiver — fastsætte en højere momssats for luksusvarer end for indenlandske eller importerede varer, der ikke kan betegnes således, dog under forudsætning af, at de kriterier, som anvendes for at fastlægge den gruppe varer, der beskattes hårdest, ikke indebærer en forskelsbehandling i forhold til lignende importerede varer eller importerede varer, som konkurrerer med indenlandske varer, jf. traktatens artikel 95, stk. 2.

I sag 319/81

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved juridisk konsulent Antonino Abate som befuldmægtiget, og med valgt adresse hos Oreste Montalto, Kommissionens juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøger,

støttet af DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND, ved J. D. Howes, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på den britiske ambassade,

intervenient,

mod

DEN ITALIENSKE REPUBLIK, ved Arnaldo Squillante som befuldmægtiget, bistået af Avvocato dello Stato Marcello Conti, og med valgt adresse i Luxembourg på den italienske ambassade,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om, at det i medfør af EØF-traktatens artikel 169, stk. 2, statueres, at Den italienske Republik, for så vidt angår omsætningsafgift (moms) for spiritus, ikke har overholdt de forpligtelser, der påhviler den i medfør af EØF-traktatens artikel 95,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene P. Pescatore, A. O'Keeffe og U. Everling, dommerne Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due og K. Bahlmann,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: P. Heim

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

1 — Faktiske omstændigheder

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

1. Sagens baggrund

Den foreliggende sag skal ses som et led i en række sager til løsning af de situationer, der er opstået som følge af afgiftsordningerne for alkoholholdige

drikkevarer i forskellige medlemsstater, og som af Kommissionen anses for værende i strid med EØF-traktatens artikel 95. Sagerne er blevet anlagt efter Kommissionens resultatløse forhandlinger med medlemsstaterne for at nå frem til ensartede, sideløbende og samtidige løsninger for at fjerne enhver afgiftsmæssig forskelsbehandling, som alkoholholdige gærede eller destillerede drikkevarer endnu i dag er udsat for.

Forhandlingerne trak ud i ca. to år, uden at man nåede til en løsning. Dette resultat, der blev endelig fastslået af Ministerrådet den 21. oktober 1981, ligger til grund for Kommissionens afgørelse om at indbringe sagen for Domstolen.

Sag 170/78, Kommissionen mod Det forenede Kongerige, vedrørende afgifter på vin og øl indgår ligeledes i denne sammenhæng.

2. Det italienske momssystem

Efter det italienske momssystem svares der afgift efter en *almindelig sats,* der i øjeblikket er på 15 %, en nedsat sats og to forhøjede satser.

Den *nedsatte sats* på 8 % finder anvendelse på omsætningen af en række goder og tjenesteydelser, som i det væsentlige dækker grundlæggende behov.

Der findes ligeledes to *forhøjede satser,* som pålægges forbrugsvarer, som er overflødige, eller som ikke opfylder noget egentligt behov. En sats på 20 % pålægges en række varer, som efter den italienske lovgivers skøn ikke umiddelbart kan betegnes som luksusvarer eller statusgoder, skønt der er tale om forbrugsvarer, som er overflødige, eller som ikke opfylder noget egentligt behov. Der svares afgift med 38 % af forbrugsvarer, der klart er luksusvarer eller statusgoder.

I denne sammenhæng bestemmes ifølge lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977, senere stadfæstet som lov nr. 183 af 9. maj 1977, at spiritus pålægges de forhøjede satser. Af gin og »spiritus med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, som på produktionsstedet beskyttes af særlige foranstaltninger« svares den forhøjede afgift på 38 %, idet de betragtes som luksusvarer eller statusgoder. Anden spiritus pålægges en afgift på 20 %.

II — Skriftveksling

Ved stævning af 22. december 1981, registreret på Domstolens justitskontor den 23. december s. å., har Kommissionen i henhold til EØF-traktatens artikel 169, stk. 2, anlagt sag mod Den italienske Republik, da den italienske regering ikke havde rettet sig efter Kommissionens begrundede udtalelse af 2. februar 1979.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Den har imidlertid ved skrivelse af 20. oktober 1982 opfordret parterne til at besvare en række spørgsmål til belysning af sagen. Opfordringen blev efterkommet inden for de fastlagte frister.

III — Parternes påstande

1. Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

»a) det statueres, at Den italienske Republik ikke har overholdt de

forpligtelser, der påhviler den i medfør af EØF-traktatens artikel 95, idet den for så vidt angår produkter indført fra de øvrige medlemsstater — jf. lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977 om omsætningsafgift — har anvendt en differentieret afgiftsordning for spiritus, som hviler på oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse;

b) Den italienske Republik tilpligtes at afholde sagens omkostninger.«

2. Den italienske Republik har påstået sig frifundet.

IV — Parternes anbringender og argumenter

Kommissionen har i stævningen anført, at det italienske system overtræder fællesskabsreglerne, især EØF-traktatens artikel 95, idet kriteriet »oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse« kun gælder for importeret spiritus. Fremstillingen af indenlandsk spiritus er nemlig ikke undergivet tilsvarende bestemmelser. Det italienske system indebærer således, at næsten al importeret spiritus fra de andre medlemsstater (whisky, cognac, armagnac, rom osv.) beskattes hårdere som følge af de diskriminerende og protektionistiske virkninger.

Kommissionen, som anerkender muligheden for differentierede afgiftssystemer, hvis forbudet mod forskelsbehandling af lignende varer overholdes, har gjort gældende, at al spiritus (indenlandsk og importeret) er indbyrdes lignende eller konkurrerende varer, jf. EØF-traktatens artikel 95, og at de italienske afgifter for importeret spiritus er højere end for lignende indenlandske varer.

Kommissionen har henvist til Sir Gordon Slynn's forslag til afgørelse i sag 244/80, Foglia mod Novello (Sml. 1981, s. 3045), der drejede sig om det franske afgiftssystem for hedvin. Det italienske og franske system har visse fælles træk, for så vidt de begge hviler på oprindelses- og herkomstkriterier — det italienske for at begunstige indenlandske varer, for så vidt de ikke opfylder dette kriterium og det franske for at begunstige indenlandske varer, for så vidt de opfylder samme kriterier. Kommissionen har ligeledes her gjort gældende, at virkningerne er identiske, men at systemerne tilgodeser modstridende nationale interesser.

Kommissionen har yderligere anført, at det kan udledes af de valgte kriteriers geografiske indhold, at de to omhandlede systemer også i anden sammenhæng har fælles træk. Når varer pålægges afgifter eller fritages herfor alt efter deres oprindelse eller herkomst, er det naturligvis umuligt at udvide de laveste afgifter til ligeledes at omfatte lignende og/eller konkurrerende importerede varer. Der opstår således udelukkende til gunst for de indenlandske varer en geografisk beskyttelse, hvis ensidige og uundgåelige karakter er i strid med princippet om ligebehandling i afgiftsmæssig henseende, som Domstolen gentagne gange har stadfæstet.

Domstolen har nemlig i dom af 30. oktober 1980, sag 26/80, Schneider (Sml. 1980, s. 3486) udtalt, at forbudet mod forskelsbehandling er overholdt, »når den ordning, der gælder for spiritus indført fra andre medlemsstater, kan

antages at svare til den for den indenlandske produktion gældende ordning i den forstand, at de indførte varer faktisk kan opnå de samme fordele som sammenlignelige indenlandske varer«.

Efter Kommissionens opfattelse kan denne mulighed rent logisk ikke bestå — og består da heller ikke — inden for rammerne af momssystemet, idet den italienske lovgiver har gjort anvendelsen af den lave sats på 20 % afhængig af en betingelse, som de importerede varer aldrig kan opfylde. Kommissionen har derfor konkluderet, at der er tale om en betingelse, der indebærer, at importerede varer ikke omfattes af denne afgiftsmæssige begunstigelse, der forbeholdes indenlandske varer.

Som følge heraf er afgiftssystemet diskriminerende og rammes derfor af forbudet i traktatens artikel 95.

Den italienske regering har blandt andet fremført følgende argumenter.

På fællesskabsrettens nuværende udviklingstrin kan den nationale lovgiver frit vælge det bedst egnede afgiftssystem for forbrugsgoder med henblik på at nå visse lovlige mål af social og økonomisk art under anvendelse af de almindelige principper vedrørende borgernes skattevene og afgifternes progressive karakter, som alle moderne afgiftssystemer i øvrigt har ladet sig inspirere af. Artikel 95 bestemmer ifølge den italienske regering blot, at det skal påses, at det valgte afgiftssystem anvendes, uden at der opstår forskelsbehandling dels af indenlandske varer dels af varer importeret fra de andre medlemsstater. Begrebet »lignende« kan ikke være generelt og obstrakt, men må vurderes i forhold til formålene med det konkrete nationale afgiftssystem og til arten af det behov, der dækkes at spiritusforbruget. Det er altså ikke muligt at anfægte, hverken af den som kriterium anvendte sondring efter sit indhold er lovlig, eller — for så vidt angår realiteten — af de elementer, der indgår i lovgiverens konkrete definition af luksusvarer eller statusgoder, er hensigtsmæssigt valgt. Den italienske regering har anført, at det nemlig drejer sig om et valg, som ubestridt henhører under den nationale lovgivers skønsbeføjelser, der ikke er undergivet nogen kontrol, så længe der ikke foreligger bevis på en præcis og konkret tilsidesættelse af de i artikel 95 indeholdte principper.

I øvrigt kan der ikke være tale om overtrædelse af artikel 95, da den italienske lovgiver ikke har indført en forskelsbehandling af importerede varer i forhold til indenlandske varer. De omhandlede varer pålægges afgifter ikke på grundlag af produktionsstedet, men på grundlag af deres kvalitet. Den således valgte klassificering gør det altså fuldt ud muligt at tilgodese det af den italienske lovgiver forfulgte mål. Den italienske regering har derfor konkluderet, at den af Kommissionen fremførte kritik er ubegrundet.

For så vidt angår Kommissionens påstand om, at det forhold, at der ikke findes nogen indenlandsk produktion »med reguleret og beskyttet oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse«, indebærer en forskelsbehandling, har den italienske regering gjort gældende, at kriteriet er abstrakt, således at importerede varer, som ikke opfylder de nødvendige eller tilstrækkelige krav for at kunne betegnes som luksusvarer, rent faktisk kan opnå samme begunstigelse som sammenlignelige indenlandske varer. At der eventuelt ikke findes en tilsvarende indenlandsk produktion kan i

øvrigt under ingen omstændigheder anføres som tilstrækkelig grund til at det generelle kriterium ikke må anvendes, hvorved man følgelig ikke kan sikre det pågældende forbrug en fortrinsstilling. Den italienske regering har i denne forbindelse som eksempel anført, at ægte orientalske tæpper ubestrideligt er varer af høj værdi sammenlignet med tilsvarende industriprodukter.

Den omstændighed, at der ikke i Italien fremstilles spiritus af høj kvalitet, er ikke nok til at hindre, at forbrug af spiritus, der kan henføres under denne kategori, pålægges afgifter efter de almindelige principper i det italienske momssystem, der på grund af sin generelle karakter i tilstrækkelig grad udelukker enhver hensigt om forskelsbehandling.

Endelig har den italienske regering gjort gældende, at den forhøjede sats ikke kan begrænse forbruget. Da der er tale om luksusvarer, er der tendens til en stabil efterspørgsel, hvilket bekræftes af statistikken, hvoraf fremgår, at forbruget af visse spiritustyper (især whisky) tværtimod er steget meget betydeligt trods momsen på 35 % og efter 1. oktober 1982 på 38 %.

For så vidt angår især gin, har Kommissionen tilsyneladende ikke anfægtet afgiftssystemet. Også den italienske regering har understreget, at denne vare ikke er omfattet af sagen, da beskatningen heraf udelukkende finder sted på grundlag af varens objektive egenskaber sammenholdt med det anvendte råstof og fremstillingsmåden. I øvrigt fremstilles der et betydeligt kvantum gin i Italien, og der svares 38 % i afgift såvel af indenlandsk fremstillet gin som af importeret gin.

Kommissionen har i *replikken* blandt andet fremsat kommentarer til den retspraksis, som er relevant for den foreliggende sag. Den anerkender, at dommen af 14. januar 1981 i sag 46/80, Vinal (Sml. 1981, s. 77), betegner et vendepunkt i Domstolens praksis vedrørende anvendelsen af artikel 95, idet Domstolen her for første gang anerkendte et afgiftssystem med differentierede satser, hvor den højeste sats udelukkende pålægges en vare importeret fra andre medlemsstater, hvilket har til følge, at importen til Italien af denne vare (syntetisk alkohol) begrænses til fordel for en lignende indenlandsk vare (alkohol fremstillet af landbrugsvarer).

De betingelser, som Domstolen har fastslået i nævnte dom, er imidlertid ikke alle opfyldt af det her anfægtede system.

Især vil argumentet om momsens tilsvarende økonomiske virkning på identiske indenlandske varer næppe blive accepteret af Domstolen. Dette argument forekommer efter Kommissionens opfattelse endnu mindre relevant i den foreliggende sag, hvis det antages, at anvendelsen af den højere sats under ingen omstændigheder har mindsket interessen for at producere italiensk spiritus af samme type. Momsens diskriminatoriske element fremtræder så helt klart, idet den til stadighed og udelukkende belaster næsten al importeret spiritus (whisky og cognac).

Kommissionen har understreget, at økonomisk set er forskellen mellem et system med en særlig statsafgift (som var genstand for Vinal-sagen) og momssystemet endnu mere markant. For det førstes vedkommende kan det forhold, at der ikke i Italien produceres syntetisk alkohol, forklares ud fra de produktions-

omkostninger og de afgifter, som belaster en sådan produktion; for det andet systems vedkommende skyldes det forhold, at der ikke eksisterer indenlandsk fremstillet »kvalitetsspiritus«, udelukkende, at der ikke er lovgivet på dette område, hvorved den indenlandsk fremstillede spiritus beskyttes, således at den kan »eksistere« og sælges på markedet.

Kommissionen har hævdet, at det på grundlag heraf er meningsløst at påstå, at momssystemet er udarbejdet, således at »... udvidelsen« af anvendelsesområdet for den laveste sats på 20 % til at omfatte »importeret spiritus«, der ikke opfylder kriterierne for den regulerede oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, »fuldt ud er sikret«. Hvis man tager markedsstrukturen for de omhandlede varer i betragtning, kan det umiddelbart konstateres, at afgiften på 20 % begunstiger hele den indenlandske produktion af spiritus; importen af lignende varer med oprindelse i andre medlemsstater er nemlig af marginal betydning.

For så vidt angår kriterierne for at sondre mellem de afgiftspligtige varer, dvs. kvalitet og luksuspræg, har Kommissionen gjort gældende, at parametrene »den almindelige mening« eller »almindelige forbrugsgoder og luksusvarer«, der er anført af den italienske regering som støtte for disse kriterier, ligeledes er fuldstændig irrelevante.

Kommissionen har anført, at som følge af fire sammenhængende afgiftssystemer har der nemlig i Italien altid været opkrævet langt højere afgifter for spiritus importeret fra de andre medlemsstater end for italiensk spiritus. På trods heraf har detailpriserne for italiensk spiritus og udenlandsk spiritus altid ligget nær hinanden, og i alle henseender været sammenlignelige. Det kan således udledes heraf, at de forskellige forbrugere af spiritus har samme skatteevne.

Det forekommer yderligere selvmodsigende at anvende kriterier som »populært« eller »luksuspræget« for forbrugsvarer, når den italienske regering anerkender, at det under alle omstændigheder drejer sig om drikkevarer, der skal dække et luksusbehov. I så henseende har Kommissionen henvist til Domstolens faste praksis, hvorefter der i forbindelse med anvendelsen af artikel 95 skal tages hensyn til varernes evne til at dække de samme behov hos forbrugerne.

Herefter har Kommissionen understreget, at de anfægtede parametre klart kan betegnes som subjektive kriterier; de er udtryk for lovgiverens valg, der uberettiget af sagsøgte betegnes som »diskretionært« og »fritaget for kontrol«, således at det ikke kan kontrolleres, om kravet om den omhandlede beskatnings objektivitet er overholdt.

Kommissionen har yderligere anført, at det er unødvendigt at tage stilling til den italienske regerings forsøg på at ligestille det momssystem, der gælder for forbrugsgoderne, med et system med direkte beskatning, der hviler på borgernes skatteevne. De af den italienske lovgiver fastsatte kriterier er og forbliver subjektive. De er som sådan i strid med det krav, som Domstolen har opstillet i adskillige domme, og hvorefter en eventuel differentiering af varer i fiskalt øjemed bør hvile på objektive kriterier for netop at udelukke den mulighed for vilkårlig beskatning, som f.eks. støttes på geografiske kriterier (f.eks. Scotch Whisky).

Dernæst har Kommissionen gennemgået lovligheden af den italienske lovgivnings skattepolitiske formål.

Kommissionen har gjort gældende, at den generelle henvisning til formål af fiskal art af flere grunde næppe er rele-

vant. Skattepolitiske overvejelser indgår nødvendigvis pr. definition i ethvert skattesystem. Disse overvejelser er uden betydning, såfremt et bestemt system ikke overholder kravene i artikel 95. Domstolen har aldrig anerkendt skattepolitiske formål som sådan. I artikel 95 afstikkes i denne henseende helt klare grænser for medlemsstaternes suverænitet på det fiskale område.

Kommissionen har nemlig blot anført, at det ikke på grundlag af dommen af 27. februar 1980 i sag 169/78, Kommissionen mod Italien (Sml. 1980, s. 385), er muligt at godkende det omtvistede momssystem.

Efter Kommissionens opfattelse er systemet endvidere behæftet med en ubestridelig skærpende omstændighed, nemlig at det til stadighed og udelukkende belaster næsten al importeret spiritus (whisky og cognac). Set på baggrund heraf forekom ordningen med afgiftsbanderoler, som var genstanden for sag 169/78, langt mere rimelig, da den ramte spiritus på grundlag af den anvendte råvare uden hensyn til oprindelses- eller herkomststed. Cognac og »marc« fremstillet på basis af fransk bourgogne var nemlig pålagt samme afgift som brandy og italiensk grappa.

Kommissionen har konkluderet ved at henstille, at den foreliggende sag afgøres ud fra de fortolkningskriterier, som Domstolen har fastlagt i dommene om de for spiritus gældende afgiftssystemer, navnlig i sag 169/78. Spiritusmarkedets ganske særlige karakter er nemlig ikke til hinder for, at de skønskriterier, som Domstolen har fastlagt i forbindelse med markedet for denatureret ethylalkohol i sag 47/80, Vinal, eventuelt udvides til at omfatte den foreliggende sag, skønt Kommissionen mener, at det anfægtede system heller ikke opfylder de af Domstolen i denne dom fastlagte betingelser.

I erkendelse af de fortolkningsvanskeligheder, som Vinal-dommen kan skabe, har Kommissionen imidlertid udtrykt ønske om, at Domstolens afgørelse træffes i form af en fortolkning, der kan fjerne den tvivl og usikkerhed, som endnu gør sig gældende.

Den italienske regering har i *duplikken* tilbagevist Kommissionens argumenter, navnlig for så vidt angår Domstolens praksis.

For det første har den italienske regering anført, at det er ukorrekt, at dommen af 14. januar 1981 i sag 140/79, Chemial (Sml. 1981, s. 1), og i ovennævnte sag 46/80 udgør et vendepunkt i forhold til tidligere domspraksis vedrørende artikel 95. Tværtimod falder de efter regeringens opfattelse fuldstændig i tråd med tidligere praksis. Den italienske regering mener yderligere, at den faste domspraksis' principper på området blev stadfæstet i dommen af 27. maj 1981 i de forenede sager 142 og 143/80, Essevi og Salengo (Sml. 1981, s. 1413).

Et afgiftssystem, hvorefter forskellige varetyper behandles forskelligt ud fra objektive og neutrale kriterier, er efter den italienske regerings opfattelse ingenlunde uforeneligt med artikel 95. Derimod foreligger der ubestrideligt en overtrædelse af artikel 95, hvis forskellige varekategorier, som behandles forskelligt i afgiftsmæssig henseende, mere eller mindre udtrykkeligt defineres på grundlag af deres indenlandske eller udenlandske oprindelse. I den forbindelse er den omstændighed, at den importerede vare rent praktisk er den eneste, som pålægges den højeste afgift, ikke i sig selv tilstrækkelig til at udlede, at der foreligger ulovlig forskelsbehandling. For at påvise en sådan forskelsbehandling et det nødvendigt i hvert enkelt tilfælde at foretage en mere dybtgående

undersøgelse af de kriterier, som ligger til grund for det omhandlede afgiftssystem, såvel som af det forhold, som består mellem systemet og udviklingen af den indenlandske produktion.

Her har den italienske regering anført, at dommene i Chemial- og Vinal-sagerne har uddybet domspraksis i den forstand, at det kun er en reel forskelsbehandling, som er omfattet af forbudet efter artikel 95.

Den italienske regering har understreget det anfægtede systems ikke-diskriminatoriske og neutrale karakter i forhold til de belastede varers indenlandske eller udenlandske oprindelse, idet den har gjort opmærksom på systemets objektive karakteristika.

Målet med systemet er navnlig ikke at vende forbrugerne fra de afgiftspligtige varer, men at beskatte dem retfærdigt i overensstemmelse med de mere generelle skattepolitiske formål. Den foreliggende sag kan efter den italienske regerings opfattelse ikke anses for analog med ovennævnte sager 140/79 og 46/80.

Den omstændighed, at der ikke i Italien findes bestemmelser om oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, kan ikke betragtes som noget endeligt bevis for, at det italienske system indebærer en forskelsbehandling. Til støtte herfor har den italienske regering erklæret, at der svares samme afgift, nemlig 38 %, af såvel italiensk fremstillet gin som importeret gin.

For det andet har den italienske regering hævdet, at almindelig spiritus og spiritus med oprindelsesbetegnelse er helt forskellige varer, der ikke indbyrdes kan erstatte hinanden, og som henvender sig til helt forskellige forbrugere.

Det forholder sig simpelt hen således, at Italien ikke fremstiller kvalitetsspiritus (ligesom Italien heller ikke fremstiller persiske tæpper eller russisk kaviar). Men dette kan under ingen omstændigheder være tilstrækkelig begrundelse til at fritage udenlandsk kvalitetsspiritus (eller persiske tæpper og kaviar) for de afgifter, som belaster alle andre luksusvarer.

For så vidt angår kriterierne for den foretagne differentiering har den italienske regering yderligere gjort gældende, at de spiritustyper, som samtidig opfylder kriterierne for oprindelsesbetegnelse og særlig regulering, netop er dem, som af forbrugerne generelt tillægges en særlig prestige. Som det vil fremgå af en markedsanalyse, er der altså ikke tale om vilkårlige og »subjektive« skønskriterier.

Den italienske lovgiver har således været berettiget til udelukkende at betragte de regulerede spiritustyper med oprindelsesbetegnelse som luksusvarer.

Det kan altså heller ikke hævdes, at det på nogen er »selvmodsigende« at sondre mellem to varekategorier, som ikke desto mindre begge henhører under den gruppe forbrugsgoder, som kan betegnes som overflødige eller luksusprægede.

For så vidt angår det forhold, at Kommissionen har anfægtet lovligheden af de skattepolitiske formål, har den italienske regering anført, at kriteriet »skatteevne« skal tages i betragtning såvel ved direkte som ved indirekte beskatning. Den har gjort gældende, at alle moderne skattesystemer har ladet sig inspirere af kriterier, hvorefter det tilstræbes, at alle skatter og afgifter pålægges efter en progressiv skala. Navnlig hviler al beskatning af forbrugsgoder på en sondring mellem nødvendige, hyppige og luksusprægede goder,

hvilket netop har til formål — for så vidt angår luksusforbruget — at belaste den forbruger hårdest, som ubestrideligt har udmærket sig ved den største skatteevne.

For det andet har den italienske regering taget stilling til Kommissionens argument, hvorefter det italienske momssystem for spiritus ikke er lovligt, da hensigten hermed ikke er at gennemføre formål inden for den økonomiske politik eller industripolitikken af den art, som blev taget i betragtning af Domstolen i Chemial- og Vinal-dommene. Dette argument må efter regeringens opfattelse hvile på en misforståelse. Kravet om, at indførelsen af afgiftssystemer med differentierede satser for ensartede varer skal have et lovligt formål, kan ikke fortolkes således, at der under alle omstændigheder skal foreligge et ikke-fiskalt mål (af økonomisk eller industripolitisk art), hvis nærmere indhold antages at have en vis ideel karakter. Efter regeringens opfattelse kræves det i virkeligheden, at afgiftssystemet ikke forfølger mål, som tilsidesætter ikke blot artikel 95, men også andre fællesskabsretlige normer eller principper eller visse krav ifølge en inden for Fællesskabet fastlagt politik. Ud over dette rent negative krav stilles der ikke yderligere krav for, at et afgiftssystem med differentierede satser er lovligt, naturligvis under forudsætning af, at det overholder det grundlæggende krav om, at sondringen mellem de forskellige varekategorier, der pålægges differentierede afgiftsatser, støttes på objektive og neutrale kriterier, som ikke indebærer forskelsbehandling, hvilket krav i øvrigt fuldt ud er opfyldt i den foreliggende sag.

Det forenede Kongeriges regering, som er indtrådt i sagen som intervenient til støtte for sagsøgeren, har fremført følgende argumenter:

Begrebet »lignende« bør have samme betydning inden for hele Fællesskabet, idet det bestemmes på grundlag af objektive kriterier, der støttes på forbrugernes anvendelse af varen. Den britiske regering har fremhævet, at de to varekategorier med eller uden oprindelsesbetegnelse konkurrerer indbyrdes og derfor er omfattet af artikel 95, stk. 2.

Den sondring, som ligger til grund for momssystemets differentierede satser, støttes ifølge intervenienten hverken på en kvalitetsforskel eller på et objektivt kriterium. Den støttes udelukkende på en forskel mellem den lovgivningspolitik, der føres på de områder, hvor de forskellige spiritustyper fremstilles. Den således fastlagte skattemæssige sondring begunstiger alle de i Italien fremstillede spiritustyper, idet ingen indenlandsk fremstillet spiritus ifølge den italienske lovgivning nogen sinde kan pålægges den højeste afgift. Den foreliggende sag adskiller sig således klart fra Vinal-sagen.

Da import til Italien af spiritus uden oprindelsesbetegnelse fra andre medlemsstater er af marginal betydning, har den britiske regering omvendt anført, at sondringen i det væsentlige svarer til en sondring mellem indenlandsk fremstillede og importerede spiritustyper.

Selv om det italienske kriterium »skatteevne« godtages, har den britiske regering i denne forbindelse anført, at et afgiftssystem, som fremmer og konsoliderer forbrugsvanerne og derfor modvirker

enhver mulighed for en markedsudvikling, ikke kan begrundes i nogen statistisk støttet opfattelse af forbrugernes smag. Det forhold, at en vare beskattes ud fra den påstand om, at den er »forfinet eller luksuspræget«, kan udlægges som et ønske om at opretholde selve den sondring, som ligger til grund for dette standpunkt. Ifølge den britiske regering er der intet grundlag for at antage, at en større række social-økonomiske grupper ikke ville drikke whisky i Italien, hvis pågældende grupper ikke var udsat for denne dobbelte forskelsbehandling.

For så vidt angår den italienske påstand om, at importen af gin og skotsk whisky steg i løbet af de fem første år efter indførelse af moms i Italien, har den britiske regering anført, at stigningen, uden det diskriminerende afgiftssystem, kunne have været langt større. Fra 1979 til 1980, da eksporten af skotsk whisky til Italien steg med 2 % i værdi, faldt den derimod med 6 % i volumen.

Følgelig har Det forenede Kongerige konkluderet, at det italienske system i det mindste yder indirekte beskyttelse mod konkurrencen fra disse spiritustyper.

V — Besvarelse af de stillede spørgsmål

1. Det første spørgsmål lyder således:

»Hvilke italienske spiritustyper pålægges en afgift på 18 %, og hvilke pålægges en afgift på 35 %?«

Den italienske regering har svaret, at bortset fra gin er der i øjeblikket ingen italiensk fremstillede spiritustyper, som opfylder de nødvendige betingelser for opkrævning af en afgift på 38 %. Af al italiensk spiritus svares en afgift på 20 %. Derimod pålægges den italiensk fremstillede gin ligesom importeret gin en afgift på 38 % (fra 1. 10. 1982 er afgiften på 20 % henholdsvis 38 % i stedet for 18 % og 35 %).

Denne opfattelse deles af *Kommissionen*, der har anført, at de nævnte tal støtter påstanden om, at det anfægtede system indebærer en forskelsbehandling. Den højeste afgift på 38 % rammer definitivt næsten hele importen af spiritus fra de andre medlemsstater.

Den britiske regering har forklaret, at den spiritus, hvoraf der svares 20 %, er grappa, spiritus fremstillet af vin samt rom. Gin er den eneste italiensk fremstillede spiritus, som er belagt med en afgift på 38 %.

2. Det andet spørgsmål lyder således:

»Hvilke af de fra de andre medlemsstater importerede spiritustyper pålægges en afgift på 18 % henholdsvis 35 %? Hvor stor en mængde blev der importeret af disse varer i perioden 1977-1981 sammenlignet med den foregående periode?«

Kommissionen har som bilag fremlagt detaljerede oplysninger, hvoraf fremgår, at af den samlede mængde importeret spiritus i 1981 (106 162 hl alkohol af en koncentration på 100 volumenprocent) blev 98,67 % af den fra Det forenede Kongerige og Frankrig importerede spiritus pålagt en afgift på 35 % (nu 38 %), mens der af de resterende 1,33 % blev svaret den lavere afgift på 18 % (nu 20 %).

Det fremgår navnlig af disse bilag, at importen til Italien af spiritus, hvoraf der svares moms på henholdsvis 35 % og 18 %, fordeler sig som følger:

a) *35 % moms*

— gin	2 220 hl
— skotsk og irsk whisky	96 657 hl
— fransk spiritus fremstillet af vin og druerester (cognac, armagnac, marc de Bourgogne osv.)	5 716 hl
— fransk spiritus fremstillet af frugt (calvados, mirabelle osv.)	154 hl
	104 747 hl

alkohol af en koncentration på 100 volumenprocent.

b) *18 % moms*

— rom, vodka og anden spiritus	1 415 hl

alkohol af en koncentration på 100 volumenprocent.

Den italienske regering har fremhævet, at det ikke er muligt at opstille en udtømmende liste over alle de spiritustyper, som fremstilles i medlemsstaterne, og som opfylder de to betingelser, nemlig kravet om oprindelsesbetegnelse og kravet om, at de på produktionsstedet skal være undergivet særlige regler samt en beskyttelse, for så vidt angår produktionsmetoder osv.

På grundlag af sammensætningen af den italienske import kan det fastslås, at skotsk whisky, cognac og gin er de mest solgte spiritustyper, hvoraf der svares 38 % i afgift. Herudover skal nævnes irsk whisky, armagnac og de franske spiritustyper fremstillet af vin og druerester, for hvilke der findes særlige regler, som f.eks. marc de Bourgogne og marc de Champagne.

Som bilag til svarene på de stillede spørgsmål har den italienske regering fremlagt statistiske oplysninger om importen fra Fællesskabets lande i årene 1975-1981, idet den dog har anført, at det ikke er muligt at give nøjagtige oplysninger om sammensætningen af importen af spiritus, hvoraf der svares 20 % i afgift.

Den britiske regering har begrænset sig til importen fra Det forenede Kongerige til Italien — i det væsentlige skotsk whisky, irsk whisky, gin og rom. I årene 1969-1974 incl. steg importen af skotsk whisky ifølge de af den britiske regering opgivne tal med 199 %, nemlig fra 38 330 hl til 114 480 hl, medens importen i årene 1975-1980 inkl. steg med 66 %, nemlig ifølge de således oplyste tal fra 72 520 hl til 120 700 hl. For så vidt angår gin, var der tale om en stigning på 70 % i perioden 1969-1974, nemlig fra 1 822 hl til 3 099 hl, mens stigningen i perioden 1975-1980 var på 36 %, nemlig i henhold til oplysningerne fra den britiske regering fra 2 647 hl til 3 380 hl. De nøjagtige tal er vedlagt som bilag.

3. I det tredje spørgsmål har Domstolen bedt parterne oplyse, om de mener, »at de indenlandsk fremstillede og importerede spiritustyper har eller ikke har samme egenskaber, og at de dækker eller ikke dækker samme behov«.

Kommissionen har forklaret, at alkoholholdige drikkevarer fremstillet ved destillering, som opfylder kriterierne i de forklarende bemærkninger til Bruxellesnomenklaturen, betegnes som »spiritus«; som sådan har de nødvendigvis ensartede genskaber og opfylder de samme behov hos forbrugerne. Kommissionen har anført, at Domstolen af disse grunde i sine domme stedse har fastslået, at alle

spiritustyper i forhold til hinanden er lignende varer, som konkurrerer indbyrdes, jf. traktatens artikel 95.

Efter den italienske regerings opfattelse kan alle spiritustyper ikke anses for indbyrdes identiske eller lignende varer. Regeringen mener navnlig, at der skal sondres skarpt mellem spiritus fremstillet af vin og spiritus fremstillet på basis af korn. De indvirker nemlig forskelligt på sanseorganerne, ligesom de i forbrugerens øjne opfylder forskellige behov.

Derimod mener den italienske regering ikke, at der inden for samme type spiritus kan tillægges indenlandsk fremstillede og importerede varer forskellige egenskaber, ligesom den heller ikke mener, at det kan hævdes, at de opfylder forskellige behov.

For så vidt angår den foreliggende sondring mellem to momssatser, er det afgørende derimod to konkrete kriterier (oprindelsesbetegnelse og særlige produktionsregler), som efter den italienske regerings opfattelse er egnede til at give de spiritustyper, som opfylder disse krav, præg af varer af høj kvalitet.

Den italienske regering har erkendt, at det forhold, at en bestemt varetype har særlige kvalitative egenskaber, ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at adskille den radikalt fra andre tilsvarende varer.

Det forenede Kongerige har anført, at Domstolen allerede i sagerne 169/78, Kommissionen mod Italien, og 261/81, Cogis, har fastslået, at spiritus på basis af korn, som indeholder en væsentlig del af den fra Det forenede Kongerige importerede vare, og spiritus fremstillet af vin, som indeholder en væsentlig del af det indenlandsk fremstillede produkt, opfylder ensartede eller lignende behov hos forbrugerne.

4. Ifølge det fjerde spørgsmål opfordres parterne til at

»fremlægge en opstilling over gennemsnitlige detailpriser med angivelse af priser inden moms for et efter parternes opfattelse repræsentativt udvalg af italiensk spiritus og spiritus importeret fra de omhandlede medlemsstater«.

Efter fælles aftale har parterne (*Kommissionen* og *den italienske regering*) opstillet en liste (som er vedlagt svarene) over de gennemsnitlige detailpriser med og uden moms for et repræsentativt udvalg af varer på det italienske marked.

Det forenede Kongerige har derimod beklaget ikke at kunne give de efter fælles aftale vedtagne oplysninger. Det har dog fremlagt en oversigt med forskellige oplysninger.

5. Formålet med det femte spørgsmål er at belyse, i hvor høj grad det anfægtede momssystem har påvirket importen, siden det blev indført.

Kommissionen mener ikke, at det er muligt objektivt at foretage en passende vurdering af momssystemets virkninger, siden det blev indført i Italien i 1977.

For det første blev systemet indført på et marked — nemlig spiritusmarkedet — der allerede måtte betragtes som kunstigt som følge af andre afgifter, der belastede alkohol, og som ligeledes var diskriminerende. I perioden forud for ændringerne

ifølge lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977 (der er genstand for den foreliggende sag), blev der ligeledes i langt højere grad opkrævet moms af spiritus importeret fra andre medlemsstater.

For det andet mener Kommissionen, at der ikke skal tages hensyn til den diskriminerende beskatnings konkrete indflydelse på lignende eller konkurrerende varer, som importeres fra andre medlemsstater. Domstolen har selv i tidligere domme afvist alle de argumenter, der tilsigtede at gøre anvendelsen af artikel 95 på udviklingen af importen afhængig af resultatet af eventuelle markedsundersøgelser eller af statistisk bevis for et bestemt afgiftssystems beskyttende virkning. I modsat fald ville et forbud mod forskelsbehandling være virkningsløst.

Når dette er sagt, og eftersom statistiske betragtninger ikke er relevante i forbindelse med artikel 95, har Kommissionen ikke afvist, at trods opkrævning af mindst fire diskriminerende afgifter på alkohol, herunder moms, er importen af skotsk og irsk whisky til Italien steget i perioden 1977-1981; importstigningen er endnu mere markant, hvis man sammenligner 1971 og 1981.

Det kan imidlertid lige så lidt bestrides, at den italienske produktion af spiritus i perioden 1975-1981 var konstant, medens eksporten af italiensk spiritus steg betydeligt, nemlig fra 13 600 hl alkohol af en koncentration på 100 volumenprocent i 1975 til 76 270 hl i 1981.

Den italienske regering mener, at det klart fremgår af de fremlagte oplysninger, at det omtvistede afgiftssystem ikke har medført en begrænsning af importen.

Den henviser navnlig til udviklingen for whiskys vedkommende, hvor en sammenligning mellem importen i de to sidste år forud for indførelsen af den omtvistede forholdsregel (1975 og 1976) med importen i de seneste to år (1980 og 1981) viser, at der har været en stigning på 21,88 %. Regeringen har dog erkendt, at mens forbruget af den importerede vare steg i samme takt, var det samlede forbrug gået tilbage eller forblevet uændret.

Ifølge *den britiske regering* viser importtallene derimod, at stigningstakten for importen til Italien af skotsk whisky og gin har været faldende, siden det omtvistede lovdekret trådte i kraft i 1974. Efter Det forenede Kongeriges opfattelse vil denne udvikling yderligere forstærkes som følge af den forøgede forskel mellem de forskellige momssatser, som har været gældende siden juli 1982.

6. Det sjette spørgsmål lyder således:

»Parterne opfordres til at fremlægge en oversigt med en sammenligning af produktions- og forbrugsniveauet i Italien for gin og italiensk spiritus.«

For så vidt angår forbruget af italiensk fremstillet gin har *Kommissionen* fremlagt følgende oversigt opstillet efter fælles aftale mellem parterne:

Forbrug af italiensk spiritus (herunder gin) i hektoliter alkohol af en koncentration på 100 procentvolumen

År	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
Samlede forbrug (hjemme- og eksportmarkedet)	336 633	400 441	339 478	348 082	369 384	351 743	343 248
Indenlandsk forbrug	323 033	368 644	322 325	336 130	357 580	325 053	266 978

Kommissionen har ikke givet oplysninger om produktionen, da der ikke findes relevante tal herfor.

Da der ikke findes nøjagtige oplysninger om det årlige forbrug af gin alene, mener Kommissionen yderligere, at det må formodes at ligge på omkring 4 000 hl, altså et ganske ubetydeligt kvantum.

For så vidt angår produktionen og forbruget af italiensk fremstillet gin, har *den italienske regering* anført, at den officielle statistik ikke indeholder oplysninger herom. Ud fra et skøn foretaget på grundlag af oplysninger fra producenterne mener regeringen at kunne ansætte forbruget i Italien af italiensk fremstillet gin til ca. 4 000 hl ren alkohol (svarende til 10 000 alkohol i vandig opløsning — »idrati« —). I de senere år har forbruget været uændret.

Den italienske regering har som bilag vedlagt en samlet oversigt over forbruget af italiensk spiritus. Der er ikke opgivet noget tal for oplagret spiritus.

Den britiske regering har ikke været i stand til at fremskaffe tilstrækkeligt relevante eller nøjagtige tal til at foretage en anvendelig sammenligning.

VI — Mundtlig forhandling

Kommissionen ved Antonio Abate, Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland ved R. J. A. Carnwath og Den italienske Republik ved Marcello Conti har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 14. december 1982.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 25. januar 1983.

Præmisser

1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 23. december 1981 har Kommissionen for De europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den italienske Republik ikke har overholdt de forpligtelser, der påhviler den i medfør af

EØF-traktatens artikel 95, idet den, for så vidt angår omsætningsafgiften (moms), har anvendt en differentieret afgiftsordning for spiritus, som hviler på oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse.

2 Efter det italienske momssystem eksisterer der foruden en standardsats en nedsat sats og to forhøjede satser. Den første forhøjede sats, som ved sagsanlægget var på 18 %, blev ved lovdekret nr. 697 af 1. oktober 1982 (GU RI nr. 273 af 4. 10. 1982) forhøjet til 20 %. Den anvendes på en række forbrugsvarer, som efter den italienske lovgivers skøn er overflødige, eller som ikke opfylder noget egentligt behov. Den anden forhøjede sats, der anvendes på forbrugsgoder, som ifølge den nationale lovgiver kan betegnes som luksusvarer eller statusgoder, androg 35 % ved sagsanlægget og blev senere forhøjet til 38 % ved lovdekret nr. 697 af 1. oktober 1982.

3 I medfør af lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977 (GU RI nr. 70 af 14. 3. 1977), stadfæstet som lov nr. 183 af 9. maj 1977 (GU RI nr. 129 af 13. 5. 1977) og senere ændret ved lovdekret nr. 697 af 1. oktober 1982 (GU RI nr. 273 af 4. 10. 1982), pålægges al spiritus de forhøjede satser. Der sondres imidlertid mellem på den ene side gin og spiritus, der er forsynet med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse eller som beskyttes af særlige forholdsregler på produktionsstedet, hvoraf der svares en afgift på 35 %, nu 38 %, og på den anden side anden spiritus, der pålægges en afgift på 18 %, nu 20 %.

4 Da der ikke i Italien findes bestemmelser til beskyttelse af oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, for så vidt angår indenlandsk fremstillet spiritus — især spiritus af typen »grappa« — mente Kommissionen, at dette system i kraft af ovennævnte kriterium indførte en undergruppe i skattemæssig henseende med det resultat, at næsten al spiritus, som importeres fra andre medlemsstater, beskattes højere end lignende eller konkurrerende indenlandske varer.

5 Da Kommissionen fandt, at dette afgiftssystem var uforeneligt med traktatens artikel 95, indledte den en procedure efter traktatens artikel 169 og fremsatte den 2. februar 1979 en begrundet udtalelse om den forhøjede afgift for såvel gin som for spiritus med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse fremstillet i de andre medlemslande. I udtalelsen fastslås det, at Den italienske Republik ved at opretholde dette afgiftssystem har tilsidesat de forpligtelser, som påhviler den i medfør af traktatens artikel 95, og Den italienske Republik opfordres til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at bringe forholdet til ophør.

6 Da Den italienske Republik ikke rettede sig efter den fremsatte udtalelse, har Kommissionen anlagt nærværende sag.

7 Kommissionen, hvis påstande støttes af den britiske regering, har i det væsentlige gjort gældende, at det omtvistede differentierede afgiftssystem har til følge, at næsten al spiritus, der importeres fra andre medlemsstater, beskattes hårdere end næsten al italiensk spiritus, og at systemet således beskytter den nationale produktion. Selv om Kommissionen anerkender, at medlemsstaterne har mulighed for at indføre differentierede afgiftssystemer selv for lignende eller konkurrerende varer, når blot de betingelser, som Domstolen har fastslået i dom af 14. januar 1981 (*Vinal*, sag 46/80, Sml. 1981, s. 77), opfyldes, har den anført, at de af den italienske regering valgte kriterier ikke opfylder disse betingelser. Det kriterium, der hviler på oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, bevirker efter Kommissionens opfattelse, at næsten al importeret spiritus på forhånd ikke vil være omfattet af den lavere sats, som er forbeholdt næsten hele den italienske produktion, mens det forhold, at andre medlemsstater beskytter oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, for så vidt angår spiritus, ikke i tilstrækkelig grad adskiller disse spiritustyper fra de italienske spiritustyper til at berettige en forskelsbehandling. Til støtte for sin opfattelse har Kommissionen anført, at prisen før moms for visse importerede spiritustyper og for visse italiensk fremstillede typer ligger på nogenlunde samme niveau; dette forhold modsiger den italienske regerings udtalelse om, at de varer, af hvilke der svares den højeste afgift, forbruges af en kundekreds, som fortrinsvis køber luksusvarer eller statusgoder, og som har en højere skatteevne.

8 Den italienske Republiks regering har — såvel under den administrative procedure som for Domstolen — vedholdende tilbagevist påstanden om traktatbrud. Den har for det første anført, at ifølge Domstolens faste praksis består der intet forbud mod, at medlemsstaterne — endog for identiske produkter — indfører differentierede afgiftssystemer efter objektive kriterier, såsom produktionsforhold eller benyttede råstoffer (22. 6. 1976, *Bobie,* sag 127/75, Sml. 1976, s. 1079; 10. 10. 1978, *Hansen,* sag 148/77, Sml. 1978, s. 1787; 30. 10. 1980, *Schneider,* sag 26/80, Sml. 1980, s. 3469; 14. 1. 1981, *Chemial,* sag 140/79, og *Vinal,* sag 46/80, Sml. 1981, s. 1 henholdsvis 77; 27. maj 1981, *Essevi og Salengo,* forenede sager 142 og 143/80, Sml. 1981, s. 1413). Regeringen har især anført, at Domstolen i dommene af 14. januar 1981, Chemial og Vinal, har udtalt, at et differentieret afgiftssystem ikke kan anses for en indirekte beskyttelse af den indenlandske produktion, jf. artikel 95, stk. 2, alene af den grund, at den hårdest beskattede vare i virkeligheden er en vare, som udelukkende importeres fra de andre medlemsstater.

9 Ifølge den italienske regering støttes anvendelsen af den forhøjede afgift på såvel gin som spiritus med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, som er reguleret eller beskyttet ved særlige foranstaltninger på produktionsstedet, på objektive kriterier. Den højeste omsætningsafgift, som pålægges denne spiritustype, udtrykker det legitime formål med alle momssystemer, nemlig at der svares forskellige afgifter af forbrugsvarer alt efter, om der er tale enten om forbrugsvarer, der opfylder et væsentligt eller i det mindste nødvendigt behov, eller om overflødige varer eller endelig om luksusvarer eller statusgoder.

10 Spiritus, der er beskyttet i kraft af oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, hører netop på grund af dette forhold under sidstnævnte kategori, som derfor er særlig efterspurgt af de bedst stillede samfundsgrupper, således at formålet med den forhøjede afgift »udelukkende er, ud fra princippet om den fordelende retfærdighed, at ramme et luksusforbrug, der i sig selv skaber formodning om en større skatteevne hos de pågældende grupper«. Det omtvistede afgiftssystem opfylder således de krav om objektivitet og neutralitet, som stilles for at kunne indføre differentieret beskatning af lignende og konkurrerende varer, uden at artikel 95 overtrædes.

11 For så vidt angår de faktiske omstændigheder, har den italienske regering yderligere anført,at indenlandsk fremstillet gin, som i henseende til volumen overstiger importeret gin, ud fra samme overvejelser pålægges den højeste afgift. Den har tilføjet, at den forhøjede beskatning af spiritus med kontrolleret oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse ikke har ført til en beskyttelse af andre varer, og derfor ikke omfattes af forbudet i artikel 95, stk. 2. Det fremgår nemlig af de af begge parter fremlagte statistiske oplysninger, at importen til Italien fra de andre medlemsstater — navnlig Det forenede Kongerige og Frankrig — såvel af gin som af spiritus med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse alt i alt er steget betydeligt fra 1971 til 1981.

12 Inden gennemgangen af de forskellige synspunkter, som parterne i den foreliggende sag har fremført, bemærkes, at som det fremgår af stævningens formulering og som bekræftet af Kommissionen under den mundtlige forhandling, vedrører sagen ikke beskatningen af gin, men udelukkende beskatningen af spiritus, der er forsynet med oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, eller som er reguleret eller beskyttet ved særlige foranstaltninger på produktionsstedet.

13 For så vidt angår disse spiritustyper, har Den italienske Republiks regering med rette gjort gældende, at fællesskabsretten efter Domstolens faste praksis »ikke på sit nuværende udviklingstrin [begrænser] den enkelte medlemsstats frihed til at indføre et differentieret afgiftssystem for visse produkter efter objektive kriterier ... Sådanne differentieringer er forenelige med fællesskabsretten, hvis de forfølger formål i den økonomiske politik, der også er forenelige med kravene i traktaten og i afledt ret, og hvis det differentierende afgiftssystem er udformet således, at såvel enhver form for direkte eller indirekte forskelsbehandling af varer indført fra andre medlemsstater som beskyttelse til fordel for konkurrerende indenlandske varer undgås« (dom af 27. 5. 1981, *Essevi og Salengo,* forenede sager 142 og 143/80, Sml. 1981, s. 1413).

14 Det kan i øvrigt ikke bestrides, at medlemsstaterne inden for rammerne af de harmoniserede omsætningsafgiftssystemer har mulighed for at pålægge især visse forbrugsgoder, som betragtes som luksusvarer, en højere afgift. Den frihed, som således må indrømmes medlemsskaberne til at opkræve interne

afgifter, kan dog ikke berettige, at det grundlæggende princip om forbud mod afgiftsmæssig forskelsbehandling efter artikel 95 fraviges, idet medlemsstaterne skal holde sig inden for rammerne af artikel 95 og overholde forbudet.

15 Efter gennemgangen af det omtvistede afgiftssystem skal det fastslås, at det ikke opfylder disse krav.

16 Som fastslået gentagne gange af Domstolen, bl.a. i dommene af 27. februar 1980 (*Kommissionen mod Frankrig,* sag 168/79, *Kommissionen mod Italien,* sag 169/78, og *Kommissionen mod Danmark,* sag 171/78, Sml. 1980, henholdsvis s. 347, s. 385 og s. 447) findes der blandt spiritusprodukter, set under ét, et ubestemt antal drikkevarer, som kan betragtes som lignende varer, jf. artikel 95, stk. 1, og selv i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at fastslå en tilstrækkelig grad af lighed mellem de pågældende varer, har alle disse former for spiritus dog fælles træk, som er tilstrækkeligt fremtrædende til, at det antages, at der består et i hvert fald delvist eller potentielt konkurrenceforhold. Dette forhold er tilstrækkeligt til at udlede, at det enkelte afgiftssystem ikke må være således udformet, at det kan beskytte den indenlandske produktion. Det er derfor vigitigt at undersøge det potentielle marked for de pågældende varer uden beskyttelsesforanstaltninger og uden at sammenligne forbrugs- og importstatistikker.

17 Da der er tale om lignende eller konkurrerende varer, der som sådanne er omfattet af artikel 95, stk. 2, kan det følgelig ikke betragtes som foreneligt med forbudet mod forskelsbehandling efter denne bestemmelse at indføre et kriterium for forhøjet beskatning som f.eks. oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse, der pr. definition under ingen omstændigheder kan anvendes på lignende indenlandske varer eller på indenlandske varer, som konkurrerer med varer importeret fra de andre medlemsstater, jf. artikel 95, stk. 2. En sådan ordning indebærer, at de indenlandske varer på forhånd fritages fra den hårdeste beskatning, da de aldrig opfylder betingelserne for den forhøjede afgift, og at alene den nationale lovgiver ved ikke at indføre et generelt system for samtlige spiritustyper kan forlænge denne situation på ubestemt tid, uden at der i øvrigt tages hensyn til ligheder eller forskelle mellem indenlandske varer og varer importeret fra andre medlemsstater, for så vidt angår fremstillingsmåde, kvalitet, pris og konkurrenceforhold.

18 Afgiftssystemets diskriminerende karakter og i alle tilfælde dets beskyttende virkning i forhold til den indenlandske produktion fremgår klart af de statistiske oplysninger, som sagsøgte har fremlagt, og hvorefter mindst 98,5 % af den importerede spiritus i perioden 1975-1981 var omfattet af den forhøjede sats på 35 % (efter den italienske regerings skøn importerede Italien kun mellem 2 000 og 3 000 hl spiritus, hvoraf der svaredes 18 %, ud af en samlet årlig import på mellem 194 099 hl 284 087 hl), mens der af mere end 98,5 % af italiensk spiritus kun svaredes en afgift på 18 % (det årlige forbrug af italiensk gin, hvoraf der svaredes 35 %, ansattes til ca. 4 000 hl, hvorimod det samlede forbrug af indenlandsk spiritus svingede mellem 266 978 hl og 368 644 hl årligt).

19 Det må heller ikke overses, at selv om visse oprindelsesbetegnelser eller herkomstbenævnelser kan bevirke, at de varer, der omfattes heraf, anses for at være af en særlig kvalitet, betragtes spiritus med et sådant prædikat dog ikke uden videre som forbrugsgoder i luksusklassen eller statusgoder. Det gælder især, når disse spiritustyper ikke i oprindelsesstaten anses for at tilhøre disse goder

20 Selv om den formodning om, at der er tale om en luksusvare eller et statusgode, som den italienske lovgiver støtter på oprindelsesbetegnelsen eller herkomstbenævnelsen, men som ikke er godtgjort, i øvrigt på et givet tidspunkt i én eller flere medlemsstater måtte svare til visse tidligere forbrugsvaner, må der tages hensyn til det forhold, at oprettelsen af et fælles marked, hvor varerne, jf. traktatens artikler 2 og 3, frit kan cirkulere uden konkurrenceforvridning, har til formål at modvirke en fastfrysning af forbrugsvanerne ved i videst mulige omfang at sikre, at samtlige forbrugere får lige adgang til alle Fællesskabets varer.

21 Det skal endelig fastslås, at ovenstående betragtninger på ingen måde hindrer medlemsstaterne i — under overholdelse af de relevante direktiver — at fastsætte en højere momssats for luksusvarer end for indenlandske eller importerede varer, der ikke kan betegnes således, dog under forudsætning af, at de kriterier, der anvendes for at fastlægge den gruppe varer, der beskattes hårdest, ikke indebærer en forskelsbehandling i forhold til lignende importerede varer eller importerede varer, som konkurrerer med indenlandske varer, jf. artikel 95, stk. 2.

22 Herefter har Den italienske Republik, for så vidt angår varer importeret fra andre medlemsstater, undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikel 95 ved for spiritus — ifølge lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977 om almindelig omsætningsafgift — at anvende et differentieret afgiftssystem på grundlag af oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1. **Den italienske Republik har, for så vidt angår varer importeret fra andre medlemsstater, undladt at opfylde sine forpligtelser efter EØF-traktatens artikel 95 ved for spiritus — ifølge lovdekret nr. 58 af 4. marts 1977 om almindelig omsætningsafgift — at anvende et differentieret afgiftssystem på grundlag af oprindelsesbetegnelse eller herkomstbenævnelse.**

2. **Sagsøgte afholder sagens omkostninger.**

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due Bahlmann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. marts 1983.

P. Heim
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident